

Uporaba videokonferenc

pri pridobivanju dokazov v civilnih in gospodarskih zadevah na podlagi Uredbe Komisije (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001

Praktični vodnik

Evropska pravosodna mreža
v civilnih in gospodarskih zadevah

Ta dokument so pripravile službe Komisije in Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah (<http://ec.europa.eu/civiljustice>).

Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah je spoznala, da je uporaba videokonferenc lahko zelo koristna pri pridobivanju dokazov v čezmejnih zadevah, zato je pripravila ta vodnik s praktičnimi informacijami, ki bodo sodnikom pomagale, da bodo pri pridobivanju dokazov v civilnih in gospodarskih zadevah na podlagi Uredbe Komisije (ES) št. 1206/2001 z dne 28. maja 2001 lahko bolje izkoristili možnosti videokonferenc.

Poleg tega so se države članice Evropske unije v okviru Evropskega akcijskega načrta e-pravosodja dogovorile, da bodo skupaj spodbujale uporabo videokonferenc ter si izmenjavale izkušnje in najboljše prakse. Tako delo poteka v okviru obstoječega pravnega sistema in spoštuje postopkovna jamstva, vzpostavljena na ravni države članice in Evropske unije.

Zato sta bila pripravljena priročnik in knjižica, ki zajemata uporabo videokonferenčne opreme v čezmejnih sodnih postopkih v Evropski uniji.

Namen tega dokumenta je dopolniti navedene informacije.

Uvod

Če se zadeva izpodbija, mora sodišče pogosto pridobiti dokaze, da se zahtevek lahko dokaže. Dokaze je mogoče zagotoviti na več načinov in včasih je treba zaslišati osebe, na primer priče ali izvedence. Postopek pridobivanja dokazov postane bolj zapleten, če je dokaze treba pridobiti iz druge države. Ovine so fizična razdalja med sodiščem in osebo, ki bo zaslišana, ter razlike med pravili in zakoni v posamezni jurisdikciji.

Zato je bila eden prvih instrumentov pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah, ki ga je sprejel Svet Evropske unije, Uredba (ES) št. 1206/2001 o sodelovanju med sodišči držav članic pri pridobivanju dokazov v civilnih ali gospodarskih zadevah.

Čeprav se ta dokument osredotoča na Uredbo (ES) št. 1206/2001, je treba poudariti, da so določbe o dokazih tudi v drugih instrumentih. Na podlagi člena 9 Uredbe (ES)

št. 861/2007, ki je uvedla evropski postopek v sporih majhne vrednosti, sodišče ali razsodišče na primer določi način pridobivanja dokazov in obseg dokazov, ki so potrebni za sodbo v okviru pravil, ki se uporabljajo za dopustnost dokazov. Sodišče lahko dovoli pridobivanje dokazov s pisnimi izjavami prič, strokovnjakov ali strank; zelo pomembno je, da lahko dopusti pridobivanje dokazov tudi z videokonferenco ali drugo komunikacijsko tehnologijo, če so na voljo tehnična sredstva.

Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah je spoznala, da je uporaba videokonferenc lahko zelo koristna pri pridobivanju dokazov v čezmejnih zadevah, zato je pripravila ta dokument s praktičnimi informacijami, ki bodo sodnikom pomagale, da bodo bolje izkoristili možnosti videokonferenc. ●

Uredba 1206/2001

Ta uredba določa postopkovna pravila za lažje pridobivanje dokazov v drugi državi članici. Uredba se od 1. januarja 2004 uporablja po vsej Uniji, v vseh državah članicah, razen na Danskem. Med zadevnimi državami članicami nadomešča Haasško konvencijo iz leta 1970.

Praktični vodnik, ki vsebuje več podrobnosti o Uredbi, je na voljo na:

http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_taking_evidence_sl.pdf

Uredba je na voljo na:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:174:0001:0024:SL:PDF>

Uredba se uporablja samo za civilne in gospodarske zadeve ter se ne sme uporabljati za pridobivanje dokazov, ki niso namenjeni uporabi v začetem ali predvidenem sodnem postopku. Določa dva glavna načina pridobivanja potrebnih dokazov. Prvi je na podlagi člena 10, ko sodišče v eni državi članici zaprosi sodišče v drugi državi članici za pridobitev dokazov. Drugi pa na podlagi člena 17 sodišču v eni državi članici omogoča, da

z dovoljenjem zaprosene države članice dokaze pridobi neposredno v navedeni državi članici.

Podatki o pristojnih sodiščih v vsaki državi članici in zahtevah vsake jurisdikcije so objavljeni v Evropskem pravosodnem atlasu:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_sl.htm

Če se zaproseno sodišče na podlagi **členov 10 do 12** zaveže, da bo dokaze pridobilo v imenu sodišča, ki je zaprosilo, se taki dokazi pridobijo v skladu s pravom zaprosene države članice in so lahko predmet prisilnih ukrepov.

Če sodišče, ki je zaprosilo, želi dokaz pridobiti neposredno na podlagi **člena 17**, mora zaprositi osrednji organ ali pristojni urad zaprosene države članice. Razlogi za odklonitev takega zaprosila so maloštevilni. Ti razlogi so naslednji: zaprosilo ne spada v področje uporabe Uredbe; ne vsebuje vseh potrebnih podatkov; ali zaprosilo je v nasprotju s temeljnimi načeli pravnega reda zaprosene države članice. Osrednji organ zaprosene države članice lahko pri odločanju

glede ugoditve zaprosilu na podlagi člena 17 določi pogoje, pod katerimi se dokazi lahko pridobijo. Ko je tako zaprosilo odobreno, je sodišče, ki je zaprosilo, odgovorno za imenovanje in zagotovitev osebe ali oseb za pridobitev dokazov. Pomembna razlika, ki se uporablja za neposredno pridobivanje dokazov je, da se lahko izvrši le prostovoljno, uporaba prisilnih ukrepov pa ni dovoljena. Če zaprosilo vključuje zaslišanje osebe, je sodišče, ki je zaprosilo, odgovorno, da to osebo obvesti o teh pravicah. ●

Uporaba videokonferenc

Uredba spodbuja uporabo sredstev komunikacijske tehnologije pri pridobivanju dokazov, zlasti videokonference in telekonference. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah je uporabo videokonferenc spodbujala tudi s praktičnimi prikazi na svojem letnem zasedanju v Lizboni leta 2006 in s tem, da je članicam posredovala podatke o videokonferenčnih zmogljivostih v državah članicah. Podatki o tem, katera sodišča so opremljena z videokonferenčnimi zmogljivostmi, so objavljeni tudi v Evropskem pravosodnem atlasu.

Od junija 2007 Svet za pravosodje in notranje zadeve preučuje razvoj na področju e-pravosodja, ki vključuje uporabo videokonferenc. Predstavniki vseh držav članic in institucij EU so izrazili podporo razvoju videokonferenc v čezmejnih zadevah. V okviru Sveta je delovna skupina za e-pravosodje pripravila priročnik in knjižico, ki zajemata uporabo videokonferenčne opreme v

čezmejnih sodnih postopkih v Evropski uniji. Namen tega praktičnega vodnika je dopolniti to delo.

Kljub temu spodbujanju in delu, ki je bilo opravljeno za spodbujanje uporabe videokonferenc, je jasno, da je uporaba v državah članicah neusklajena. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah je spoznala, da je uporaba videokonferenc lahko zelo koristna pri pridobivanju dokazov v čezmejnih zadevah in je zato pripravila ta dokument s praktičnimi informacijami, ki bodo sodnikom pomagale, da bodo boljše izkoristili možnosti videokonferenc.

Čeprav je bila sprejeta politična odločitev, da se uporabljajo različni načini obravnavanja dokazov glede na to, ali jih pridobi zaproseno sodišče v imenu sodišča, ki je zaprosilo, ali pa neposredno sodišče, ki je zaprosilo, je jasno, da Uredba (ES) št. 1206/2001 predvideva večjo uporabo sodobne tehnologije, da se olajša pridobivanje dokazov. V uvodni izjavi 8 je navedeno, da je

za učinkovitost sodnih postopkov v civilnih ali gospodarskih zadevah potrebno, da se zaprosilo za izvršitev pridobivanja dokazov posreduje in izvrši neposredno in na najhitrejši možni način med sodišči držav članic.

Najučinkovitejši način pridobivanja dokazov je neposredno prek videokonference. Sicer bo priča morala potovati na sodišče, ki je zaprosilo, v drugo državo ali pa bodo morali k priči priti uradniki sodišča. To očitno podaljša čas in zviša stroške postopka. Videokonference so poceni in učinkovita rešitev teh težav. Čeprav se lahko pojavijo občutljiva vprašanja v nekaterih družinskih zadevah, kjer uporaba videokonference morda ni ustrezna, pa v veliki večini zadev iz področja uporabe Uredbe ne bi smelo biti nobenih ovir za uporabo videokonferenc za zaslišanje.

Oprema za videokonference ni nameščena v vseh civilnih sodiščih v državah članicah, vendar bi bilo v nekaterih državah članicah morda mogoče uporabiti nameščeno opremo na drugih lokacijah, kot so kazenska sodišča, zapori ali zasebni objekti, kjer je na voljo.

Nekatere države članice imajo mobilne enote in opremo je pogosto mogoče najeti. Sčasoma bo verjetno več sodišč imelo potrebno opremo. Z večjim povpraševanjem lokalnih sodišč po videokonferencah pa je seveda bolj verjetno, da bo taka oprema na voljo.

Sodišče, ki želi dokaz pridobiti neposredno od priče v drugi državi članici, lahko to naredi na podlagi **člena 17** Uredbe. Prednost takega zaprosila je, da je dokaz mogoče pridobiti po pravu države, ki je zaprosila. Osrednji organ ali pristojni urad zaprosene države članice je treba zaprositi z obrazcem I iz Priloge k Uredbi. Osrednji organ ali pristojni urad najpozneje v 30 dneh obvesti sodišče, ki je zaprosilo, če in pod katerimi pogoji se zaprosilo odobri. Ko je

zaprosilo za neposredno pridobivanje dokazov odobreno, je sodišče, ki je zaprosilo, odgovorno za imenovanje in zagotovitev osebe ali oseb za pridobitev dokazov. Sodišče, ki je zaprosilo, je tudi odgovorno, da pričo obvesti, da se dokazi lahko dajo samo prostovoljno.

Videokonference so mogoče tudi na podlagi **členov 10 do 12** Uredbe, ko sodišče zaprosi sodišče v drugi državi članici, da zanj pridobi dokaze. Zaprošeno sodišče mora zaprosilo izvršiti v 90 dneh od prejema. To naredi v skladu s pravom svoje države članice. Sodišče, ki je zaprosilo, lahko zahteva izvršitev zaprosila v skladu s posebnim postopkom, če postopek ni neskladen s pravom države članice zaprosenega sodišča, ali če ni večjih praktičnih težav. V takih primerih

so stranke in/ali predstavniki sodišča, ki je zaprosilo, lahko prisotni na zaslišanju in sodelujejo osebno ali prek videokonference, če je tako sodelovanje po pravu države članice zaprosila dovoljeno. Pogoje, pod katerimi lahko sodelujejo, določi zaproseno sodišče. ●

Praktični vidiki

Pri odločanju, ali in kako pridobiti dokaze z videokonferenco, se pojavlja veliko vprašanj. Ta vprašanja so skupaj z odgovori navedena v nadaljevanju. Dodatni podatki o razmerah v vsaki državi članici so objavljeni v podatkovnih listih v Evropskem pravosodnem atlasu za civilne zadeve¹.

1

Ali bo država članica dovolila sodelovanje v videokonferenci ali neposredno pridobivanje dokazov prek videokonference?

Preverite podatke v podatkovnem listu za zadevno državo članico na spletni strani Pravosodnega atlasa.

2

Ali so kakšne omejitve glede vrste dokazov, ki se lahko pridobijo, ali kraja, kjer naj zaslišanje prek videokonference v določeni državi članici poteka?

Preverite podatke v podatkovnem listu za zadevno državo članico na spletni strani Pravosodnega atlasa.

3

Kje lahko najdem podatke o sodiščih, pristojnih na podlagi Uredbe?

Sodišča, ki so jih imenovala države članice, so objavljena v Evropskem pravosodnem atlasu:
http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_searchmunicipality_sl.jsp#statePage0

4

Kako najdem podatke za navezavo stikov z osrednjim organom ali pristojnim uradom druge države članice?

Ti podatki so objavljeni v Evropskem pravosodnem atlasu:
http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_centralbody_sl.htm

5

Če osrednji organ ali pristojni urad ugotovi, da ni mogoče pridobiti dokazov neposredno na podlagi člena 17 z videokonferenco, kako lahko

ugotovim, katero sodišče ali druge lokacije z videokonferenčno opremo so najbližji osebi, ki bo zaslišana?

Ti podatki so objavljeni v Evropskem pravosodnem atlasu:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_centralbody_sl.htm

8

¹ Ti podatki so objavljeni na strani „Izvajanje dokazov“ („Sporočila držav članic“):
http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_sl.htm

6

V katerem jeziku mora biti zaprosilo?

Odgovor je v oddelku Sporočila držav članic v Evropskem pravosodnem atlasu:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_otherinfo_sl.htm

7

Katere obrazce je treba uporabiti za zaprosilo?

Če se je zaprosilo za sodelovanje pri pridobivanju dokazov prek videokonferenčne na podlagi **členov**

10 do 12, je treba izpolniti obrazec A.

Zaprosila za neposredno pridobivanje dokazov na podlagi **člena 17** morajo biti na obrazcu I. Ta dva in vse druge obrazce iz Uredbe lahko najdete, izpolnite in prevedete v Evropskem pravosodnem atlasu:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_filling_sl.htm

8

Ali bo druga država članica zaračunala stroške?

Preverite podatke v podatkovnem listu za zadevno državo članico na spletni strani

Pravosodnega atlasa.

9

Kdo je odgovoren, da obvesti osebo, ki bo zaslišana, da mora biti navzoča?

Ob zaprosilu za sodelovanje pri zaslišanju na podlagi **členov**

10 do 12 vse potrebno navadno

uredi zaproseno sodišče. Kadar država članica odobri zaprosilo za neposredno pridobivanje dokazov na podlagi **člena 17**, običajno prepusti državi članici, ki je zaprosila, da uredi vse potrebno in vzpostavi potrebne stike. Preverite podatke za vsako državo članico na spletni strani Pravosodnega atlasa.

10

Kako se lahko dokaže istovetnost osebe, ki bo zaslišana?

Preverite podatke v podatkovnem listu za

zadevno državo članico na spletni strani Pravosodnega atlasa.

11

Ali je snemanje zaslišanja mogoče oziroma dovoljeno?

Preverite podatke v podatkovnem listu za zadevno državo članico na spletni strani

Pravosodnega atlasa.

12

Katero pravo se uporablja za izvršitev zaprosila?

Kadar sodišče zaprosi za sodelovanje v videokonferenci na podlagi **členov 10 do 12**, se uporablja pravo zaprosene države članice. Vendar lahko sodišče, ki je zaprosilo, zahteva poseben postopek, ki ga določa njegovo pravo; zaproseno sodišče takemu zaprosilu ugodí, razen ko postopek ni v skladu s pravom države članice zaprosenega sodišča, ali ob večjih praktičnih težavah. Kadar se zaprosilo za neposredno pridobivanje dokazov na podlagi **člena 17** ugodí, sodišče, ki je zaprosilo, izvrši zaprosilo v skladu s pravom svoje države članice, ob upoštevanju dejstva, da ni dovoljena uporaba prisilnih ukrepov.

13

V katerem jeziku mora biti zaslišanje? Če so potrebni tolmači, kdo jih mora zagotoviti?

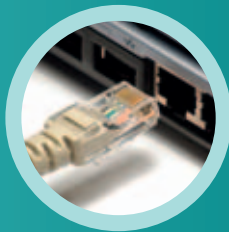
Kadar zaproseno sodišče pridobiva dokaze na podlagi **členov 10 do 12**, je zaslišanje na splošno v jeziku zaprosenega sodišča. Več podatkov o uporabi tolmačev in jeziku, ki ga je treba uporabljati pri neposrednem pridobivanju dokazov na podlagi **člena 17**, je v oddelku zadevne države članice na spletni strani Pravosodnega atlasa.

14

Katere dodatne podatke bo zahtevala druga država članica?

Preverite podatkovni list zadevne države članice na spletni strani Pravosodnega atlasa.

Evropska pravosodna mreža
v civilnih in gospodarskih zadevah

Kontaktni naslov

Evropska komisija
Generalni direktorat za pravosodje,
svobodo in varnost
Evropska pravosodna mreža
v civilnih in gospodarskih zadevah
Rue du Luxembourg, 46
B-1000 Bruxelles

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>